

UDKAST

LÆSEPOLITIK i Københavns Kommune

- et projekt i Faglighed for Alle

“Hej, Ida!”

Der var én der kaldte.

Men hvor kom det fra?

Ida stod helt

Kunne hun s...øre noget?

Nej. Nu kunne hun ikke høre en lyd.

“Hej, Ida

Kig op

Ida så

Helt op

Indhold

Læsepolitik	3
Organisering	5
Dagtilbud	6
Skole	7
Fritidsinstitutioner	8

Læsepolitik

Baggrund

Siden midten af 1990'erne og efter den internationale IEA-undersøgelse, Pisa 2000-nationalt og Pisa-København 2005 har der været fokus på danske elevers læsefærdigheder. Indsatsen for at fremme elevernes læsefærdigheder har været højt prioriteret både nationalt og lokalt.

Nationalt forventes en handlingsplan for læsning vedtaget. Der er indført obligatoriske it-baserede test i læsning, en ekstra time i dansk i indskolingen og en prøve i læsning ved Folkeskolens Afsluttende prøver i 9. klasse. Desuden er der oprettet et Videnscenter for læsning. Københavns kommune har med det brede forlig "Faglighed for Alle" skabt grundlag for en yderligere styrket indsats - også på læseområdet.

Formålet med en læsepolitik er:

- at støtte børn i at tilegne sig sprog, begreber og symboler, så sproget kan bruges til tænkning, planlægning og i kommunikation med andre børn og voksne
- at styrke børns og unges læsefærdigheder.

Det overordnede mål for Københavns kommunes læsepolitik er, at børn og unge i kommunen fra 0 -18 år tilegner sig de faglige, personlige og kulturelle kompetencer, der er nødvendige for at gennemføre en ungdomsuddannelse og blive rustede til at deltage aktivt i samfundet som demokratiske medborgere. I den forbindelse er det af afgørende betydning, at børn og unge opnår sikre kompetencer i læsning og skrivning.

Læsepolitikken skal ses i sammenhæng med en forstærket indsats vedrørende:

- børns udvikling, læring og de pædagogiske læreplaner for 0 - 6 år
- sprogtest af alle børn og særlig opfølgning i forhold til de 25 % fagligt svageste børn
- styrket faglighed - også for de fagligt stærke elever
- uddannelse af læsevejledere på alle skoler.

Politikken er retningsgivende for valg af aktiviteter i alle led fra centralforvaltning til den enkelte institution og i alle aldre. Bestræbelserne på at styrke de skriftsproglige kompetencer omfatter aktiviteter inden for hele 0-18 års området.

Der skal således i samarbejde med forældre ske en målrettet og sammenhængende indsats i dagtilbud, skole og fritidsinstitution.

Læsepolitikken indeholder overordnede principper. På basis af den vedtagne læsepolitik vil der blive udarbejdet en vejledende handlingsplan med tilhørende inspirationsmateriale om læsning. Læsepolitikken har været drøftet med de faglige organisationer, der positivt har bidraget. De vil endvidere indgå i arbejdet med handlingsplan og inspirationsmateriale.

For at nå det overordnede mål må der for alle læreprocesser bygges på et grundliggende helhedssyn, som hviler på sammenhængen mellem udvikling, læring og dannelse. Det forudsætter en fælles forståelse af, at læring i høj grad finder sted gennem kommunikation, sprog samt læsning.

Børn og unge er forskellige, har forskellige baggrunde, og deres udvikling foregår på forskellig vis. For at komme det enkelte barn i møde, skal omgivelserne anspore og stimulere til skriftsproglige aktiviteter bl.a. gennem bøger, oplæsning, plakater og billeder. Derfor skal læsning foregå i såvel formelle som uformelle læringsmiljøer. Læring foregår nemlig ikke kun i direkte undervisningssituationer, men også gennem samtaler, leg og andre kreative aktiviteter. Begge typer af miljøer bør være udfordrende og eksperimenterende med mulighed for udfoldelse af fysisk, kreativ og intellektuel art.

I dagtilbud, skoler og fritidsinstitutioner er sproglig udvikling først og fremmest knyttet til det danske sprog. Men sproglig udvikling og læsning knytter sig også til andre sprog. Det gælder også i forhold til den globale udfordring, hvor fremmedsprog skal mestres på et højt niveau. Det gælder endvidere for de mange etniske og sproglige minoriteter, der har et andet modersmål end dansk, og for hvem tosprogethed er et vilkår og en mulig styrke i udvikling, læring og dannelse.

Københavns Kommunes læsepolitik skal derfor:

- give børn lyst til at læse og skrive
- sikre dem funktionelle læsefærdigheder.

At sikre funktionelle læsefærdigheder vil sige:

”at man forstår, kan anvende og reflektere over skrevne tekster, så man kan nå sine mål, udvikle sin viden og sit potentiale og kan deltage aktivt i samfundslivet.”

(OECD/PISA 1998)

Læsning læres ikke i skolen alene. Det sociale, kulturelle og sproglige miljø i barnets tidlige liv og uden for skolen har afgørende betydning for udvikling af såvel tale- som skriftsprog. En god talesprogsudvikling er en vigtig forudsætning for en god skriftsprogsudvikling. Grundlaget for denne udvikling skabes i 0 - 6 års alderen. Det er dermed af betydning for børns læseudvikling, at der foregår en tidlig og målrettet indsats for, at børnene kan udvikle deres sprog. Læsning og skrivning skal dagligt bruges aktivt i de miljøer, hvor børn og unge færdes. Forældre og personalet i dagtilbud er væsentlige aktører.

Barnet udvikler sig gennem dagligdagens relationer, i samspillet i hjemmet og i institutioner, gennem medier og det omgivende samfund i øvrigt. Skolens undervisning bygger videre på den læring, der har fundet sted tidligere i barnets liv.

Dagtilbud · 0 - 6 år

Fokus på sproglig udvikling og tidlig opdagende læsning og skrivning skal bidrage til

- at det enkelte barn tilegner sig viden og opnår en optimal sprogdudvikling
- at give barnet lyst til og glæde ved sproglige aktiviteter samt kendskab til sprogets konventioner
- at barnet gør erfaringer med skriftsproget som kommunikationsmiddel.

”Der skal i alle dagtilbud udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan for børn i aldersgruppen 0 - 2 år og børn i aldersgruppen fra 3 år og til barnets skolestart. Den pædagogiske læreplan skal give rum for leg, læring og udvikling af børn i dagtilbud.”

(Dagtilbudsloven § 8, af 1.8.2007)

Københavns Kommunes Pædagogiske Perspektivplan betoner, at børn skal støttes i at tilegne sig sprog, begreber og symboler, så sproget kan bruges til tænkning, planlægning og i kommunikation med andre børn og voksne. Perspektivplanen understreger, at sprog ikke alene er tale og skrift, men også billede-, musik-, krops- og tegnsprog.

Sprogvurdering af tre-årige børn samt den københavnske femårstest vil kunne generere kvantificerbare resultater.

Skole · 6 - 18 år

Målet er, at undervisningstilbud på alle niveauer i skoleforløbet skal skabe grundlag for, at børnene udvikler

- lyst til at læse og skrive
- gode læsevaner
- hensigtsmæssige læsestrategier
- kendskab til forskellige læsemåder
- funktionelle læse- og skrivefærdigheder svarende til gældende krav.

Undervisningstilbudet skal desuden understøtte en levende og flersproglig læsekultur, der fører til viden og oplevelser.

Målet er, at:

- alle elever kan læse ved begyndelsen af 3. klasse
- elevernes læsestandpunkt øges
- eleverne øger deres læsehastighed
- eleverne får bedre læseforståelse
- eleverne får gode læseoplevelser
- læsning styrkes i og på tværs af fagene, især på mellemtrinene og i overbygningen
- forskellen mellem læseresultater på dansk for et- og tosprogede elever mindskes for at understøtte målet om at lukke præstationsgab mellem et- og tosprogede elever
- eleverne bruger it både som primært redskab såvel som supplerende og kompenserende værktøjer, når de skal læse og skrive.

God undervisning i læsning og skrivning bygger på indsigt og indsats

- *Indsigt* i elevernes læse- og skriveudvikling gennem forskellige former for registreringer, der kan danne baggrund for evaluering.
- *Indsats* gennem viden om fagområdet, tolkning af evalueringen, målfastsættelse samt handleplaner i forhold til elevernes udviklingspotentiale.

Det indebærer, at:

- alle skoler skal anvende de af kommunen til enhver tid fastsatte læseprøver
- resultaterne af læseprøverne og anden evaluering tolkes og omsættes til handling, bl.a. gennem elevplaner
- undervisning i alle fag medtænker elevernes læse- og skriveudvikling.

Den årlige kvalitetsrapport vil danne grundlag for vurdering af målopnåelse.

Fritidsinstitutioner · 6 - 18 år

Fritidsinstitutioner omfatter kommunale og selvejende fritidshjem, KKFO'er, fritids- og ungdomsklubber.

Det er alle kommunens medarbejders opgave at medvirke til, at

"Børn og unge skal opnå viden og kompetencer, så de kan forberedes til voksenlivet, tage en uddannelse og komme på arbejdsmarkedet"

(Københavns Kommunes Børne- og Ungepolitik, 2007)

Fritidsinstitutioner skal aktivt tage initiativer, som fremmer udviklingen af børns og unges tale-, skrift- og sprogudvikling.

Målet er, at børn og unge:

- øger deres viden om verden og deres egen hverdag
- styrker deres fantasi og kreativitet
- bevarer deres nysgerrighed
- fremmer deres sociale og kommunikative færdigheder
- øger deres faglige kompetencer.

Derfor skal fritidsinstitutioner:

- etablere stimulerende miljøer, hvor skriftsproglige aktiviteter indgår naturligt i dagligdagen
- være opmærksom på og tage initiativer i forhold til de børn, som har størst behov for at beskæftige sig med skriftsproglige aktiviteter, herunder lektielæsning.

Fritidsinstitutioner skal desuden give børn og unge mulighed for at kommunikere på flere sprog.

"Fritidshjem skal i samarbejde med skolen og forældre medvirke til at skabe en sammenhængende overgang mellem skolens undervisningsdel og fritidshjemmet. Fritidshjem skal give børn mulighed for lektielæsning".

(Dagtilbudsloven §45, stk.6)

"Fritidshjem skal fremme børns sproglige, æstetiske og kropslige udtryksformer, sundhed og kendskab til naturen."

(Dagtilbudsloven §45, stk. 3)

Klubberne skal

"støtte større børn og unge i alderssvarende udfoldelse af det danske sprog, således at de bliver i stand til at udtrykke tanker, følelser og beslutninger"

(Målsætning for klubberne i Københavns Kommune, 2006)